

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

Lp Merilen Laurimäe
Sihtasutus Mõttekoda Praxis
Merilen.Laurimae@praxis.ee

Teie 10.02.2025

Meie 25.02.2025 nr 2.2-9/25/462-2

Vastus selgitustaotlusele

Pöördusite Andmekaitse Inspeksioon (AKI) poole küsimustega, mis puudutavad Statistikaameti kogutud andmete kasutamist ning AKI-lt või eetikakomiteelt uuringu läbiviimiseks loa taotlemise kohustust.

Statistikaamet töötleb andmeid riikliku statistika tegemiseks riikliku statistika seaduse (RStS) alusel. Riikliku statistika tegemiseks koostatakse riikliku statistika programm, mis koosneb Vabariigi Valitsuse kinnitatud statistikatööde loetelust. EUROMOD mudeli sisendandmete kogumine sisaldub kinnitatud statistikatööde loetelus. Riiklikuks statistikaks kogutud andmete töötlemisel teisel eesmärgil, näiteks erinevate uuringute ja analüüside tegemiseks, ei toimu andmete töötlemine Statistikaameti poolt enam RStS alusel. Õiguslik alus andmetöötlemiseks peab tulenema mujalt.

Isikuandmete kaitse seaduse (IKS) § 6 reguleerib andmesubjekti nõusolekuta isikuandmete töötlemist teadus- ja ajaloouuringu ning riikliku statistika vajadusteks. Isikuandmete töötlemisel uuringu läbiviimiseks on kehtestatud välise kontrolli kohustus IKS § 6 lõigetes 4 ja 5.

Asjaomase valdkonna eetikakomitee kooskõlastus tuleb taotleda ainult juhul, kui uuring põhineb eriliigilistel isikuandmetel (IKS § 6 lg 4), st andmetel, millest ilmneb rassiline või etniline päritolu, poliitilised vaated, usulised või filosoofilised veendumused või ametiühingusse kuulumine, geneetilisi andmeid, füüsilise isiku kordumatuks tuvastamiseks kasutatavaid biomeetrilisi andmeid, terviseandmeid või andmeid füüsilise isiku seksuaalelu ja seksuaalse sättumuse kohta.¹

Andmekaitse Inspeksiooni kooskõlastus tuleb taotleda kahel juhul:

- kui uuring põhineb eriliiki isikuandmetel ning valdkondlik eetikakomitee puudub (IKS § 6 lg 4) või
- kui tegemist on täidesaatva riigivõimu uuringu või analüüsiga, mis viiakse läbi poliitika kujundamise eesmärgil (IKS § 6 lg 5).

Juhul, kui tegemist on täidesaatva riigivõimu poliitika kujundamise eesmärgil läbiviidava uuringuga, mis põhineb eriliigilistel isikuandmetel, tuleb taotleda nii eetikakomitee, kui AKI kooskõlastus (IKS § 6 lõiked 4 ja 5).

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2016/679, 27. aprill 2016, füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) artikkel 9 lõige 1.

Justiitsministeerium on IKS § 6 lõikes 5 nimetatud uuringute osas selgitanud², et täidetud peab olema kaks tingimust. Esmalt analüüsid ja uuringud teostatakse täidesaatva riigivõimu poolt ning teisalt, uuringud ja analüüsid on vajalikud poliitika kujundamiseks. Sealjuures tuleb IKS § 6 lõiget 5 tõlgendada kitsalt, st täidesaatva riigivõimu poliitika kujundamise uuringuid saavad sel alusel teha ainult vabariigi valitsuse seaduses nimetatud või eriseadusega moodustatud täidesaatvat riigivõimu teostavad valitsusasutused.

Soolise võrdõiguslikkuse ja võrdse kohtlemise volinik on soolise võrdõiguslikkuse seaduse ja võrdse kohtlemise seaduse nõuete täitmist jälgiv ning muid seadusega talle pandud ülesandeid täitev sõltumatu ja erapooletu asjatundja, kes tegutseb iseseisvalt.³ Eeltoodule tuginedes ei saa soolise võrdõiguslikkuse ja võrdse kohtlemise volinikku käsitleda täidesaatva riigivõimu asutusena, kes võiks olla uuringu läbiviijana iseseisev vastutav töötaja IKS § 6 lg 5 alusel.

Kokkuvõttes sõltub välise kontrolli kohustuse kohaldumine, st AKI ja/või eetikakomiteega kooskõlastamise nõue konkreetse uuringu tingimustest, mida tuleb hinnata IKS § 6 sätete alusel.

Loodan, et minu selgitustest on abi.

Lugupidamisega

Anu Suviste
jurist
peadirektori volitusel

² Justiitsministeeriumi 22.01.2024 vastus selgitustaotlusele nr [2-6/24-7834-2](#)

³ Soolise võrdõiguslikkuse seaduse § 15 lg 1 ja võrdse kohtlemise seaduse § 15 lg 1